

Ερευνητικό Πρόγραμμα: Προκλήσεις για τη Βιο-ιατρική – Κοινωνικό-Πολιτισμικά πλαίσια, Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και Βιοηθική
Challenges of Biomedicine – SocioCultural contexts, European Governance and Bioethics (COB)

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του 6^{ου} Πλαισίου Προγράμματος «Επιστήμη και Κοινωνία»

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις στο χώρο της βιο-ιατρικής δεν αποτελούν μόνο πρόκληση για τα ιατρικά συστήματα των σύγχρονων κοινωνιών αλλά έχουν και έκδηλη επίδραση πάνω σε βασικές πτυχές της ατομικής και κοινωνικής ζωής. Οι αντίστοιχες αλλαγές στην ατομική και συλλεκτική ταυτότητα πραγματοποιούνται στα πλαίσια διαφορετικών εθνικών συνθηκών και παραδόσεων. Αυτό οδηγεί σε τρόπους χειρισμού της βιο-ιατρικής που ποικίλουν σε διαφορετικές κοινωνίες.

Το ερευνητικό αυτό πρόγραμμα στοχεύει να εξετάσει την αλληλεπίδραση μεταξύ του κοινωνικό-πολιτισμικού πλαισίου και των εφαρμογών της σύγχρονης βιο-ιατρικής στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες: Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Σουηδία, Αυστρία και Κύπρος. Επιπρόσθετα, θα μελετηθούν δεδομένα από τη Λετονία και τη Μεγάλη Βρετανία. Το ερευνητικό πρόγραμμα επικεντρώνεται στο πως απλοί πολίτες και ασθενείς αντιλαμβάνονται και βιώνουν τις εφαρμογές της βιο-ιατρικής. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετηθεί η αλληλεξάρτηση μεταξύ ιατρικής και κοινωνίας αναφορικά με τις μεταμοσχεύσεις οργάνων και τις γενετικές εξετάσεις.

Θεματικοί Στόχοι:

- Η συγκριτική έρευνα διαφορετικών κοινωνικό-πολιτισμικών τρόπων προσέγγισης της σύγχρονης βιο-ιατρικής σε συγκεκριμένες Ευρωπαϊκές χώρες: Μερικά ερωτήματα που

θα απαντηθούν είναι πως να εντοπιστούν οι μορφές της ιατρικοποίησης (medicalization), της γενετικοποίησης (geneticization) και της αλλαγής των ορισμών του σώματος και της ατομικής ταυτότητας.

- Διερεύνηση της σημαντικότητας του «σώματος», της «υγείας», του «φύλου» και της «θρησκείας» κατά την κοινωνική αποδοχή της βιο-ιατρικής και της γενετικής τεχνολογίας.
- Διερεύνηση της πιθανότητας και της δυνατότητας συμμετοχής ασθενών και απλών πολιτών στη διαδικασία διαμόρφωσης της σύγχρονης ιατρικής φροντίδας, κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Διατύπωση πιθανών εισηγήσεων για την ανάπτυξη ηθικών κανονισμών που να αφορούν στη διαχείριση της έρευνας στο χώρο της ιατρικής και της βιοτεχνολογίας.

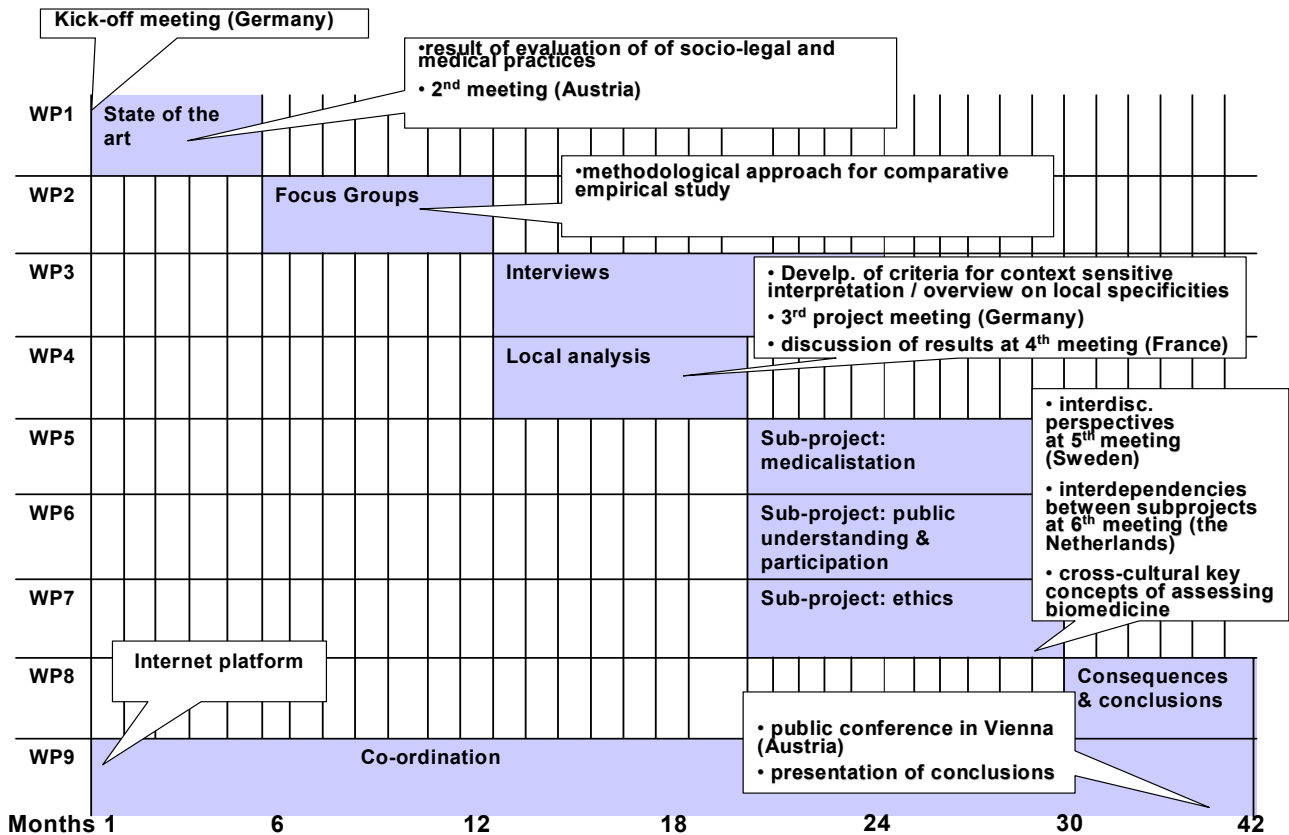
Μεθοδολογικοί και Θεωρητικοί Στόχοι:

- Ανάπτυξη και βελτίωση της πολυ-θεματικής έρευνας στο πεδίο συνάντησης των κλάδων της ιατρικής, βιο-ηθικής, των κοινωνικών επιστημών και της θεωρίας της επιστήμης.
- Βελτίωση των ποιοτικών μεθόδων για τη διερεύνηση των αντιλήψεων των ασθενών και των απλών πολιτών αναφορικά με την αντιμετώπιση ερωτημάτων που αφορούν στη βιο-ιατρική.
- Ανάπτυξη βασικών ορισμών για μια δια-πολιτισμική βιοηθική και ανθρωπολογική συζήτηση.
- Εγκαθίδρυση και δόμηση ενός Ευρωπαϊκού δικτύου για τη μελέτη της βιο-ιατρικής από ηθικής και κοινωνιολογικής πλευράς.

Τα Στάδια του Ερευνητικού Έργου

- 1. Διερεύνηση:** Το πρώτο στάδιο αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος θα καταγραφεί σε κάθε χώρα η υφιστάμενη γνώση και πρακτική αναφορικά με τις μεταμοσχεύσεις οργάνων και τις γενετικές εξετάσεις από ηθικής, νομικής και κοινωνιολογικής πλευράς. Το δεύτερο μέρος θα επικεντρωθεί στην κατανόηση των αντιλήψεων και απόψεων των ασθενών και των απλών πολιτών αναφορικά με τη βιο-ιατρική και τις εφαρμογές της. Οι αντιλήψεις αυτές θα εξετασθούν στα πλαίσια των ορισμών του σώματος, του φύλου και της θρησκείας. Για τη διεκπεραίωση αυτού του δεύτερου μέρους θα διοργανωθούν ομάδες συζήτησης (focus groups) με ασθενείς και απλούς πολίτες όπως και εις βάθος συνεντεύξεις.
- 2. Ανάλυση:** Η ανάλυση των αποτελεσμάτων του πρώτου σταδίου θα γίνει σε τοπικό επίπεδο αλλά και σε ένα συγκριτικό πλαίσιο περιλαμβάνοντας πληροφορίες από τις έξι προαναφερθείσες Ευρωπαϊκές χώρες. Η ανάλυση αυτή θα γίνει στα πλαίσια τριών εργασιών οι οποίες θα επικεντρώνονται: (α) στις μορφές ιατροκοποίησης (medicalization) και γενετικοποίησης (geneticization), (β) στις απόψεις των πολιτών για τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων πάνω σε θέματα βιο-ιατρικής και (γ) στις βιοηθικές, θρησκευτικές πολιτισμικές και πολιτικές πτυχές της συμμετοχής ασθενών και απλών πολιτών στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων.
- 3. Αξιολόγηση και Πολιτική:** Το τρίτο στάδιο του ερευνητικού έργου θα εξετάσει τους τρόπους, με τους οποίους οι διάφορες κοινωνικο-πολιτισμικές απόψεις για την βιο-ιατρική στον Ευρωπαϊκό χώρο μπορούν να ενταχθούν στις πολιτικές διαδικασίες λήψεως αποφάσεων. Επιπρόσθετα, θα συζητηθεί το πως αυτές οι διαφορετικές απόψεις και αντιλήψεις μπορούν να αποτελέσουν μέρος ενός ενιαίου πλουραλιστικού Ευρωπαϊκού πλαισίου-προτύπου.

Timetable and Milestones:

Partners:

The project consortium currently consists of 10 Partners from 8 European countries:

1. Humboldt-University at Berlin, Germany, Department of European Ethnology, Prof. Dr. S. Beck [<http://www2.rz.hu-berlin.de/ethno>]
2. University of Lund, Sweden, Center for Theology and Religious Study, Dr. H. Röcklinsberg [www.teol.lu.se]
3. University of Lund, Sweden, Dept. of European Ethnology, Dr. S. Lundin [www.lu.se/o.o.i.s/1442]
4. Makarios III Medical Centre (MMC), Cyprus, Nicosia Dept. of Clinical Genetics, Dr. V. Anastasiadou [www.cing.ac.cy/cing.html]
5. University of Utrecht, The Netherlands, Institute for Ethics, Dr. M. Düwell [www.phil.uu.nl/en]
6. University of Vienna, Austria, Department of Social Studies of Science, Prof. Dr. U. Felt [www.univie.ac.at/virusss]
7. University of Latvia, Latvia, Riga Dept. of Sociology, Dr. A. Putnina [www.policy.hu/putnina]

8. University of Nancy, France, Research Group on Information, Communication and Propaganda, Dr. A. Masseran [www.univ-nancy2.fr]

9. University of Leeds, UK, Institute of Health Sciences and Public Health Research, Prof. Dr. D. Shickle [www.leeds.ac.uk/hsphr]

10. University of Goettingen, Germany, Department of Medical Ethics and History of Medicine, Prof. Dr. S. Schicktanz [www.egm.med.uni-goettingen.de]

Former partners:

Max Delbrueck-Center for Molecular Medicine, Berlin, Germany, RG Bioethics and Science Communication, Dr. Ch. Tannert [www.bioethics-discourse.de]

University of York, GB, Centre for Health Economics, Dr. M. Kuhn [www.york.ac.uk/inst/che/index.htm]

University of Muenster, Germany, Institute for Ethics, History and Theory in Medicine [www.klinikum.uni-muenster.de/institute/itgm]

Prospective duration of project: 42 months, starting from April 2004.

Contact / further information:

www.cob-europe.org

Univ.Prof.Dr. Ulrike Felt

Department of Social Studies of Science
Sensengasse 8/10
A-1090 Vienna
Austria

Internet: <http://www.univie.ac.at/virusss>

Telefon / Phone: ++43 / (1) 4277 47615
Telefax / Fax: ++43 / (1) 4277 9496